LIBRIS | We know books

ROALD DAHL

DIN COPILĂRIE

arthur

LIBRIS We know books

Cuprins

Punctul de pornire 7
Mama și Papa 9
Grădinița, 1922–1923 (6–7 ani) 20

Școala Llandaff Cathedral, 1923–1925 (7–9 ani) 25
Bicicleta și magazinul de bomboane 27
Marele complot cu șoarecele 38
Domnul Coombes 42
Răzbunarea doamnei Pratchett 51
Excursiile în Norvegia 59
Insula magică 67
O vizită la doctor 76

Școala St Peter, 1925–1929 (9–13 ani) 81
Prima zi 83
Scrisorile către casă 90
Supraveghetoarea 97
Dorul de casă 107
O plimbare cu automobilul 115
Căpitanul Hardcastle 127

Micuțul Ellis și furunculul 147
Tutunul de capră 152

Repton și Shell, 1929–1936 (13–20 de ani) 161
Îmbrăcarea pentru școala cea mare 163
Boazerii 171
Directorul 174
Ciocolatele 178
Corkers 182
Perioada de corvoadă 187
Sportul și fotografia 196
Adio, școală 203

LIBRIS | We know books

LIBRIS | We know books

Căsuță de joacă

Alfhild, Ellen și Else, eu și Astri
Radyr

LIBRIS | We know books

Punctul de pornire

LIBRIS We know books

Tatăl meu, Harald Dahl a fost un norvegian care se trăgea dintr-un orășel de lângă Oslo, numit Sarpsborg. Tatăl lui – bunicul meu – a fost un negustor destul de prosper care avea un magazin în Sarpsborg și vindea cam de toate, de la brânză la plasă de sârmă.

Scriu aceste cuvinte în 1984, însă bunicul meu s-a născut, deși pare greu de crezut, în 1820, la puțin timp după ce Wellington l-a învins pe Napoleon la Waterloo. Dacă bunicul ar fi azi în viață, ar avea 164 de ani. Tatăl meu ar avea 121. Și tata, și bunicul au făcut copii destul de târziu.

Când tata avea paisprezece ani – ceea ce se întâmpla acum mai bine de 100 de ani –, s-a urcat pe casa familiei lui să înlocuiască niște țigle slăbite, a alunecat și a căzut de pe acoperiș. Și-a rupt mâna stângă puțin mai jos de cot. Cineva a fugit după doctor și, jumătate de oră mai târziu, acest gentleman și-a făcut o maiestuoasă și cherchelită intrare, adus de cabrioleta sa. Era atât de beat încât a confundat cotul fracturat cu un umăr dislocat.

LIBRIS

— Îl punem imediat la loc! a tunat el și doi oameni de pe stradă au fost chemați ca să-l ajute la tras.

Li s-a spus să-l țină pe tata de talie, iar doctorul l-a apucat de încheietura brațului rupt și a strigat:

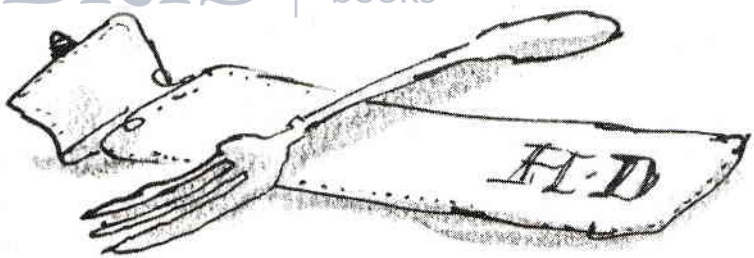
— Trageți, băieți, trageți! Trageți cât puteți de tare!

Durerea trebuie să fi fost cumplită. Victima țipa, iar mama lui, care urmărea reprezentația cu groază, a strigat „Stop!" Dar protagoniștii făcuseră deja atâtea daune, că o așchie de os ieșise la vedere prin pielea antebrațului.

Asta se întâmpla în 1877, iar chirurgia ortopedică nu era încă ceea ce e azi. Așa că i-au amputat pur și simplu brațul de la cot și, pentru tot restul vieții, tatăl meu a trebuit să se descurce cu un braț. Din fericire, brațul pierdut era cel stâng și, treptat, de-a lungul anilor, s-a obișnuit să facă aproape tot ce voia doar cu cele cinci degete ale mâinii drepte. Putea să lege un șiret la fel de repede ca mine și ca dumneavoastră, iar pentru tăiatul mâncării din farfurie își ascuțise partea de jos a furculiței, așa că o folosea drept furculiță și cuțit în același timp. Își ținea ingeniosul instrument într-o cutiuță subțire de piele pe care, indiferent unde se ducea, o purta mereu în buzunar. Pierderea unui braț, obișnuia el să spună, i-a cauzat doar o singură inconvenientă serioasă: îi era imposibil să taie vârful unui ou fiert.

LIBRIS | We know books

Tatăl meu era cam cu un an mai mare decât fratele lui, Oscar, dar cei doi erau extrem de apropiați și, la scurtă vreme după ce au terminat școala, au făcut o lungă plimbare împreună pentru a-și planifica viitorul. Au hotărât că un oraș mic precum Sarpsborg dintr-o țară mică precum Norvegia nu era un loc bun în care să faci avere. Așadar ce trebuiau să facă, s-au pus ei de acord, era să plece într-o țară mare, fie Anglia, fie Franța, unde oportunitățile de succes ar fi fost nelimitate.

Tatăl lor, un gigant amabil de vreo doi metri și zece centimetri, nu avea impulsul și ambiția fiilor și a refuzat să susțină această idee prostească. Când le-a interzis să plece, cei doi au fugit de acasă și, cum-necum, au reușit să ajungă în Franța pe un vas care transporta marfă.

De la Calais au plecat la Paris, iar în Paris s-au pus de acord să se despartă, pentru că fiecare voia să fie independent de celălalt. Dintr-un motiv sau altul, unchiul Oscar a

pornit spre vest, către La Rochelle, pe coasta Atlanticului, în vreme ce tatăl meu a rămas o vreme în Paris.

Povestea despre cum fiecare dintre cei doi fraţi a început câte o afacere de sine stătătoare în ţări diferite şi despre cum amândoi au făcut avere este interesantă, dar aici nu e timp s-o spunem decât foarte pe scurt.

Să începem cu unchiul Oscar. Atunci – ca şi acum –, La Rochelle era un port de pescari. Până la vârsta de 40 de ani, devenise cel mai bogat om din oraş. Poseda o flotă de traulere numită „Pêcheurs d'Atlantique" şi o fabrică mare care punea în conserve sardinele pe care le aduceau traulerele lui de pe mare. A dobândit o soţie dintr-o familie bună şi o casă magnifică în oraş, precum şi o vilă mare la ţară. A devenit colecţionar de mobilier în stilul Ludovic al XV-lea, de imagini de calitate şi de cărţi rare, şi toate aceste lucruri frumoase, laolaltă cu cele două proprietăţi, aparţin încă familiei. N-am văzut vila de la ţară, dar am fost în casa din La Rochelle acum vreo doi ani şi casa chiar e ceva. Mobila din ea ar trebui să fie, ea singură, expusă într-un muzeu.

În vreme ce unchiul Oscar forfotea în La Rochelle, fratele lui cu o singură mână, Harald (tatăl meu), nu stătea nici el degeaba. Întâlnise în Paris un alt tânăr norvegian pe nume Aadnesen şi cei doi s-au hotărât să devină parteneri şi să se facă furnizori pentru vapoare. Un furnizor pentru vapoare este o persoană care aprovizionează un

LIBRIS We know books

vapor cu toate lucrurile de care are nevoie când ajunge într-un port – combustibil și mâncare, frânghii și vopsea, săpun și prosoape, ciocane și cuie și mii de alte mărunțișuri. Un furnizor pentru vapoare e proprietarul unui fel de magazin enorm pentru vapoare, iar cel mai important lucru pe care li-l furnizează este, de departe, combustibilul de care au nevoie motoarele vaporului. În acele vremuri, combustibil însemna un singur lucru. Însemna cărbune. Nu plecau în larg vapoare care să funcționeze cu combustibili lichizi pe atunci. Toate vapoarele erau cu aburi și aveau nevoie de sute, adesea chiar de mii de tone de cărbune pentru un singur drum. Pentru furnizori, cărbunele era aur negru.

LIBRIS We know books

Tata și cu noul lui prieten, domnul Aadnesen, au înțeles asta foarte bine. Ar fi fost logic să-și instaleze firma într-unul dintre marile porturi de cărbune din Europa. Dar care să fie? Răspunsul era simplu. Cel mai mare port de cărbune din lume, la acel moment, era Cardiff, aflat în sudul Țării Galilor. Așa că s-au dus la Cardiff acești doi tineri ambițioși care n-aveau aproape deloc bagaje. Dar tata avea ceva mai încântător decât bagajele. Avea o soție, o tânără franțuzoaică pe nume Marie, cu care se căsătorise de curând la Paris.

Firma de aprovizionare pentru vase „Aadnesen & Dahl" a fost, așadar, înființată în Cardiff și o singură cameră, pe Bute Street, a fost închiriată pe post de birou. De aici înainte, urmează ceva ce sună precum basmele acelea exagerate despre succes, dar de fapt totul a fost rezultatul unei nemaipomenit de istețe și de grele munci depuse de către cei doi prieteni. În curând, „Aadnesen & Dahl" avea mai multă treabă decât puteau duce cei doi parteneri. Au închiriat un spațiu de birouri mai mare și au angajat mai mulți oameni. De-abia acum începură să curgă adevărații bani. În câțiva ani, tatăl meu a putut să cumpere o casă frumoasă în satul Llandaff, chiar lângă Cardiff, iar acolo soția lui, Marie, i-a născut doi copii, o fată și un băiat. Dar, din păcate, ea a murit după ce a născut al doilea copil.

Când șocul și mâhnirea aduse de moartea ei au început să scadă puțin, tatăl meu și-a dat brusc seama că cei

LIBRIS We know books

doi copii ar trebui să aibă măcar o mamă vitregă care să-i îngrijească. Ba mai mult, se simțea teribil de singur. Era cât se poate de clar că trebuia să încerce să-și găsească altă soție. Dar, pentru un norvegian ce trăia în sudul Țării Galilor și care nu cunoștea multă lume, asta era ușor de zis, și greu de făcut. Așa că s-a hotărât să-și ia o vacanță și să facă o călătorie până în țara lui natală, Norvegia, și, cine știe, poate că și-ar fi putut găsi acolo, cu ceva noroc, o altă soție drăguță.

În Norvegia, în vara lui 1911, în timpul unei călătorii prin Fiordul Oslo la bordul unui vaporaș de coastă, a întâlnit o tânără pe care o chema Sofie Magdalene Hesselberg. Fiind un tip care știa să recunoască un lucru bun când dădea peste el, a cerut-o în căsătorie o săptămână mai târziu și, la puțin timp după aceea, erau deja căsătoriți.

Mama logodită

Harald și-a dus soția norvegiancă în luna de miere la Paris, și apoi s-a întors împreună cu ea la casa din Llandaff.

LIBRIS We know books

Cei doi erau tare îndrăgostiți și fericiți până peste cap, iar în următorii șase ani ea i-a născut patru copii, o fată, încă o fată, un băiat (pe mine) și apoi o a treia fată. Acum erau șase copii în familie, doi de la prima soție a tatălui meu și patru de la a doua. Era nevoie de o casă mai mare și mai distinsă, și nu lipseau banii pentru a o cumpăra.

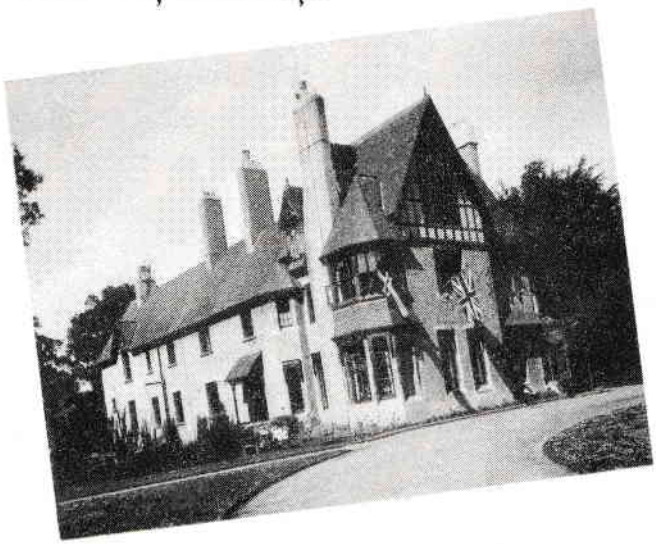
Eu la 8 luni

Așa că, în 1918, când eu aveam doi ani, ne-am mutat cu toții într-un conac impunător de lângă satul Radyr, la vreo treisprezece kilometri la vest de Cardiff. Îmi amintesc că era o casă măreață, cu turnulețe pe acoperiș, înconjurată de maiestuoase peluze și terase. Proprietatea includea mai multe hectare de pădure și de pământ agricol, precum și mai multe căsuțe pentru angajați. Foarte curând, pajiștile erau pline de vaci cu lapte, cocinile erau pline de porci, iar cotețele erau pline de găini. Mai erau și câțiva cai de povară britanici masivi, care trăgeau plugurile și carele cu fân, și mai erau un plugar și un văcar, vreo doi grădinari și tot felul de servitori înăuntrul casei. La fel ca

LIBRIS We know books

fratele lui Oscar din La Rochelle, nu era nicio îndoială că Harald Dahl reușise în viață.

Casa de la Radyr

Dar iată ce mă interesează cel mai mult în legătură cu acești doi frați, Harald și Oscar. Deși veneau dintr-o familie simplă și nesofisticată dintr-un oraș mărunt, amândoi, și în mod independent unul de celălalt, au dezvoltat un interes puternic pentru lucruri frumoase. De îndată ce și-au putut permite, au început să-și umple casele cu picturi fermecătoare și mobilă rafinată. Pe lângă asta, tatăl meu a devenit un grădinar expert și un colecționar de plante alpine. Mama îmi povestea despre cum plecau împreună în expediții sus în munții Norvegiei și despre